

แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2
Guidelines for Student Affairs Administration of Ruamchit-Phalued School Group under
Uttaradit Primary Educational Service Area Office 2

ตฤณ จุณณวัตต์¹ วจี ปัญญาใส² สุมิตรา โรจนนิตี³
Trin Choonnawatt, Vajee Panyasai, Sumittra Rotjananiti

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานกิจการของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 ประชากรวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 3 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด รวม 118 คน กลุ่มตัวอย่างวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน ครูที่ได้รับรางวัลงานกิจการนักเรียน 3 คน นักจิตวิทยา 1 คน ศึกษาเชิงทฤษฎี 1 คน รวม 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร; ส่งเสริมประชาธิปไตย ด้านงานสวัสดิการและบริการ ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร; ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ด้านงานวินัยและความประพฤติ และด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 คือ ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร; ส่งเสริมประชาธิปไตย จัดทำคู่มือ ปฏิบัติกิจกรรม ด้านงานสวัสดิการและบริการ สถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องกำหนดนโยบาย ประเมินโครงการร่วมกัน ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร; จัดทำคู่มือนักเรียน ส่งเสริม อบรม คุณธรรม จริยธรรม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านงานกิจกรรมนักเรียน สถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้าใจ กำหนดหน้าที่ร่วมกัน ด้านงานวินัยและความประพฤติ สถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาตรการร่วมกัน ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้าใจ กำหนดแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Received: 2023-06-18 Revised: 2023-06-28 Accepted: 2023-06-29

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University. E-mail: Trinchoonnawatt@gmail.com

² หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University. E-mail: Kroo.Vajee@gmail.com

³ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Bachelor of Education Program In Program and Teaching Program Uttaradit Rajabhat University. E-mail: Sumitrasp999@gmail.com

คำสำคัญ (Keywords): งานกิจการนักเรียน; การบริหารงานกิจการนักเรียน; ความเหมาะสม

Abstract

This research article aims to study the needs and requirements for the business administration of the Ruamchit-Phalued School Group under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area Office 2. The population for the objectives items 1 and 3 were school administrators, teachers, school committees. There were 118 people in the Ruamchit-Phalued School group. The second objective sample group was 4 school administrators, 3 award-winning teachers in student affairs, 1 psychologist, and 1 supervisor, totally 9 people. The research tools were questionnaires and interview forms. Data were analyzed by means of frequency, percentage, mean, and standard deviation, priority needs index and content analysis.

The results showed that the priority indexes for the administration of student affairs of the Ruamchit-Phalued school group under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area Office 2, in descending order, namely were: teaching beyond the curriculum; promoting democracy, welfare and services teaching work outside the curriculum; promoting morality and ethics in student activities with discipline and behavior, and student support system. Guidelines for the student affairs administration of the Ruamchit-Phalued School Group, under the Uttaradit Primary Educational Service Area Office 2, should include namely: teaching work beyond the curriculum; promoting democracy, creating manuals with practice activities, welfare and services, educational institutions, policymakers, and mutually evaluating the project; teaching work outside the curriculum, with a student manual of promoting and training morals and ethics in collaboration with relevant agencies. In terms of student activities, educational institutions and related persons should understand the assigned duties mutually. For the discipline and behavior, the educational institutions and related persons should integrate their measurement for supporting students. The educational institutions and involved people should have a mutual agreement for creating the guidelines, nurturing and assisting students.

Keywords: student affairs; student affairs administration; suitability

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545) การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ

การศึกษาความรู้ที่เกี่ยวกับ ตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเอง กับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545)

โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 มีจำนวนทั้งหมด 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลท่าปลา(ชุมชนร่วมจิต) โรงเรียนชุมชนผาเลือดวิทยาการ โรงเรียนนิคมสร้างตนเองลำน้ำน่านสงเคราะห์ 3 โรงเรียนบ้านซำบ่อ โรงเรียนบ้านย่านดู่ และโรงเรียนท่าแฝกอนุสรณ์ 1 ได้ดำเนินการมุ่งเน้น ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรในวัยเรียนทุกคนได้เรียนรู้ตามศักยภาพ มีทักษะทางวิชาการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้งานกิจการนักเรียนเข้ามาเป็นกระบวนการในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562: 33) กล่าวว่า งานกิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่งภาระงานที่สำคัญ สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการวางแผนและการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพเพื่อสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจสังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบบประชาธิปไตยเป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ด้านงานสวัสดิการและบริการ ด้านงานวินัยและความประพฤติ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร (ด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและด้านส่งเสริมประชาธิปไตย) ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำการศึกษาไปพัฒนาตนเองและหน่วยงาน วางแผนและกำหนดแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Method) มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ด้านงานสวัสดิการและบริการ ด้านงานวินัยและความประพฤติ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร (ด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและด้านส่งเสริมประชาธิปไตย)

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 3 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน วิชาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 58 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 54 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 118 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูที่ได้รับรางวัลงานกิจการนักเรียน จำนวน 3 คน นักจิตวิทยา จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

เป็นการศึกษาโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลท่าปลา(ชุมชนร่วมจิต) โรงเรียนชุมชนผาเลือดวิทยาการ โรงเรียนนิคมสร้างตนเองลำน้ำน่าน 3 โรงเรียนบ้านซำบ้อ โรงเรียนบ้านย่านตุ้ และโรงเรียนท่าแฝกอนุสรณ์ 1

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ตั้งแต่ ตุลาคม 2565-สิงหาคม 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิด ได้แก่

2.1 แบบสอบถามสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.991 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากร มีลักษณะเป็นตรวจสอบรายการ (Check List) โดยสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน

ได้แก่ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ด้านงานสวัสดิการและบริการ ด้านงานวินัยและความประพฤติ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร (ด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและด้านส่งเสริมประชาธิปไตย) มีลักษณะเป็นแบบแบบมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยมีลักษณะข้อคำถามปลายเปิด

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง ระดับประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษา สถานที่ทำงาน และ วัน เวลา สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยนำระดับสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในแต่ละด้านมาหาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index : PNI) สูงสุด 3 ลำดับแรก เพื่อนำมากำหนดเป็นประเด็นการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ในการออกหนังสือขออนุญาต ให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับสถานศึกษาที่เป็นประชากรตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1

3.2 นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ส่งให้แก่โรงเรียนที่จะเก็บข้อมูลพร้อมแบบสอบถามที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือน มกราคม 2566 ถึงเดือน มีนาคม 2566 ได้ข้อมูลกลับคืนมา ร้อยละ 100

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในด้านการศึกษา เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ในการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ดังนี้

3.3 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ดูแลรับผิดชอบงานกิจการนักเรียน ศิษยานุศิษย์

3.4 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามที่นัดหมายในเดือนพฤษภาคม 2566 ขออนุญาตบันทึกเทปสัมภาษณ์และยุติการสัมภาษณ์เมื่อช่วงเวลาที่เหมาะสมและประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ครบหรือเกือบครบ

แล้วรีบถอดเทปบันทึกการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพราะจะไม่ทำให้หลงลืมประเด็นรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้รับจากการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์และเสนอค่าสถิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธี PNI แล้วนำค่า PNI สูง 3 อันดับแรกของแต่ละด้านมาสร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

4.2 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดำเนินการจัดกลุ่มและเรียบเรียงข้อมูลโดยการจัดลำดับเนื้อหาที่ต้องการศึกษาพร้อมวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ข้อมูลที่รวบรวมได้ผนวกรวมกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสรุปเป็นแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เป็นดังตารางต่อไปนี้

ตาราง แสดงผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน	สภาพที่เป็นอยู่	สภาพที่ควรจะเป็น	PNI	ลำดับ PNI
1. ด้านงานกิจกรรมนักเรียน	4.597	4.920	0.070	4
2. ด้านงานสวัสดิการและบริการ	4.572	4.927	0.078	2
3. ด้านงานวินัยและความประพฤติ	4.614	4.933	0.069	5
4. ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.641	4.945	0.065	6
5. ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร				
(ด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม)	4.616	4.943	0.071	3
(ด้านส่งเสริมประชาธิปไตย)	4.528	4.905	0.083	1
เฉลี่ยรวม	4.594	4.928		

จากตารางพบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า มีความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร; ด้านส่งเสริมประชาธิปไตย ด้านงาน

สวัสดิการและบริการ ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร; ด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ด้านงานวินัยและความประพฤติ และด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านงานกิจกรรมนักเรียน สถานศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจ กำหนดแนวทางร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรม ประเมินความพึงพอใจโครงการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดรับทราบ ร่วมกันวิเคราะห์ นำผลที่ได้มาพัฒนา แก้ไข ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนรับทราบ

2.2 ด้านงานสวัสดิการและบริการ สถานศึกษากำหนดนโยบายร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประเมินโครงการสวัสดิการนักเรียน โครงการบริการนักเรียน ระหว่างโรงเรียนและเครือข่าย สะท้อนผลการประเมินให้ทุกคนได้รับทราบ ตรวจสอบผลการประเมินและประชาสัมพันธ์

2.3 ด้านงานวินัยและความประพฤติ สถานศึกษากำหนดมาตรการร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สร้างวินัย คัดกรองนักเรียน รายงานพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากครูประจำชั้นให้ผู้บริหารรับทราบ จัดทำคู่มือนักเรียนโดยมีกฎ ข้อบังคับบทลงโทษเหมาะสม ชัดเจนให้นักเรียน ผู้ปกครองรับทราบ จัดกิจกรรมเสริมสร้างระเบียบวินัย ยกย่อง มอบรางวัล สร้างกำลังใจให้นักเรียนที่พฤติกรรมดี ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน

2.4 ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาสร้างความเข้าใจ กำหนดแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้ความรู้งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศึกษาดูงานขั้นตอนการดูแลช่วยเหลือคัดกรอง แยกกลุ่ม จากแบบคัดกรอง การเยี่ยมบ้าน การส่งต่อ จัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียน กำหนดแนวทางการช่วยเหลือ รายงานข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ ประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียน

2.5 ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร 1. ด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จัดทำคู่มือนักเรียน มอบให้ผู้ปกครองและนักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด จัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการ ทะเบียนนักเรียน อบรมคุณธรรม จริยธรรม ร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหา เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยให้นักเรียน 2. ด้านส่งเสริมประชาธิปไตย จัดทำคู่มือหลักประชาธิปไตยมอบให้ทุกคน ศึกษาดูงานจากโรงเรียนอื่น นำมาปรับใช้ เชิญวิทยากรให้ความรู้หลัก ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม คัดเลือกคณะกรรมการสถานักเรียน ครูผู้สอนสอดแทรกความรู้หลักประชาธิปไตยในหมวดวิชาสังคมศึกษา จัดทำโครงการ อบรม กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นทั้ง 5 ด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร; ด้านส่งเสริม

ประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนบุคลากร การดำเนินงานไม่เป็นระบบ และบุคลากรไม่ให้ความร่วมมือ เนื่องจากมีภาระงานมาก ขาดการประสานงานต่างๆ กิจกรรมที่จัดไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการส่งเสริมประชาธิปไตย ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีคู่มือหลักประชาธิปไตยเพื่อเผยแพร่ความรู้ ยึดหลักการปฏิบัติให้กับนักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและประชาสัมพันธ์หรือเป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่นที่สนใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับ วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล (2556: 56) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจี้วรายบุญมีรังสฤษฎ์ พบว่า 1.การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจี้วรายบุญมีรังสฤษฎ์ ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2.การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจี้วรายบุญมีรังสฤษฎ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากร ภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่ในรายด้านแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน 3.แนวทางในการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจี้วรายบุญมีรังสฤษฎ์ 1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียนให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือครูและคู่มือนักเรียน 2) ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดกิจกรรมต่างๆ 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ให้กำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการบันทึกรวบรวมเกียรติประวัติของนักเรียนให้ชัดเจน 4) ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น 5) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนให้มีการจัดทำคู่มือชี้แจงเผยแพร่หลักประชาธิปไตยในโรงเรียน 6) ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนมากขึ้น

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 ดังนี้

2.1 ด้านงานกิจกรรมนักเรียน สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดำเนินกิจกรรม การประเมินความพึงพอใจและประเมินโครงการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ นำผลที่ได้มาพัฒนา แก้ไข ประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อาทิตยา เวชกรรม (2559: 101) กล่าวว่า ด้านกิจกรรมนักเรียน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามความสามารถความถนัดเพื่อเอื้อต่อการทำงาน การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อมุ่งพัฒนานักเรียนอย่างจริงจัง และสอดคล้องกับ กุสินา รอดทอง (2561: 92) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี พบว่า ด้านกิจกรรมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนมีการประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและประเมินผล เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรม ทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ วางแผนกำหนดแนวทางส่งเสริมการจัดกิจกรรม วางแผนงานกิจกรรมนักเรียน จัดครูที่ปรึกษาคอยช่วยเหลือแนะนำการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน

2.2 ด้านงานสวัสดิการและบริการ สถานศึกษากำหนดนโยบายด้านสวัสดิการและบริการ ร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประเมินโครงการระหว่างและหลังทำกิจกรรม ผู้บริหาร นิเทศ ติดตาม ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ตรวจสอบผลการประเมินและสรุปผลเพื่อการพัฒนาาร่วมกัน ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนรับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพัชร เกตุรัตน์ (2561: 62) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี พบว่า กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงานตามแผนภูมิของโรงเรียน

มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ประกอบการได้รับทราบ และสอดคล้องกับ สวทท เทพสิกุล (2559: 145) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวคิดการเสริมสร้างความยืดหยุ่นผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัวและชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะกรรมการเครือข่ายผู้ประกอบการร่วมวางแผนการให้บริการและการจัดสวัสดิการนักเรียน โรงเรียนแจ้งข่าวสารต่าง ๆ การบริการและสวัสดิการนักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนหลากหลายช่องทางโรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริการและสวัสดิการนักเรียนเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงในปีต่อไป

2.3 ด้านงานวินัยและความประพฤติ สถานศึกษามีการกำหนดมาตรการร่วมกับผู้เกี่ยวข้องประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอกเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน ครูประจำชั้นคัดกรองนักเรียนและรายงานพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจัดทำคู่มือนักเรียนโดยมีกฎ ข้อบังคับ กำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมชัดเจน นักเรียน ผู้ปกครองรับทราบ จัดกิจกรรมเสริมสร้างระเบียบวินัย มีการชมเชย มอบรางวัล สร้างกำลังใจแก่นักเรียนที่พฤติกรรมดี ปฏิบัติตามระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เบญญาภา หลวงราช (2560: 134) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองและนักเรียน ควรให้ความร่วมมือในการ หาแนวทางหรือวิธีการร่วมกันเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดควมมีวินัยในตนเอง และสอดคล้องกับ ชิดาแก้ว แสงสุทธิ (2565: 320) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สถานศึกษาควรมีการจัดทำคู่มือนักเรียน เพื่อชี้แจงระเบียบและข้อปฏิบัติต่าง ๆ ร่วมกับผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการปกครองนักเรียน

2.4 ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาสร้างความเข้าใจและกำหนดแนวทางร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แต่งตั้งคณะทำงาน ติดตาม รายงานผลการดำเนินงาน คัดกรองนักเรียน แยกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มพิเศษ การเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยครูประจำชั้น รวบรวมข้อมูลส่งต่อครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีผู้บริหารติดตามให้คำปรึกษา สรุปผลจัดทำข้อมูลสารสนเทศ กำหนดแนวทางในการช่วยเหลือ รายงานข้อมูลผู้ปกครองทราบ ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฤทธิธิชัย ภู่อ่าง (2563: 71) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ใช้เครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริม การป้องกันและแก้ไข ปัญหาและการส่งต่อ โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน บริหารงานแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และ ชุมชน ในการมีส่วนร่วมส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง โดยโรงเรียนทุกแห่งต้องจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรฐานการสนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงความรู้สารสนเทศ ประสานการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนา ส่งเสริม แก้ไขและส่งต่อผู้เรียนในทุกระดับและทุกประเภทและสอดคล้องกับ ขวัญนตร มูลทองจาด (2564: 78) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี พบว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาโดยเฉพาะ

2.5 ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร; ด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สถานศึกษามีการประชุมร่วมกันทุกฝ่ายในการสร้างและจัดทำคู่มือนักเรียน แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการ กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรม ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา กิจกรรมเสริมสร้างความมีระเบียบวินัย มอบรางวัลแก่นักเรียนที่ประพฤติดี มีคุณธรรมจริยธรรม ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพัชร เกตุรัตน์ (2561: 60) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี พบว่า การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม จะต้องมีการวิเคราะห์/วางแผน/จัดทำโครงการ จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม ยกย่องให้กำลังใจผู้เรียน มีการมอบเกียรติบัตรทุกครั้งเมื่อมีกิจกรรมและในด้านการเผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียน ตัดป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อให้เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมดังกล่าว ผสานกับการบันทึกประวัตินักเรียนให้เป็นปัจจุบัน ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ; ด้านส่งเสริมประชาธิปไตย สถานศึกษาจัดทำคู่มือหลักประชาธิปไตยมอบให้แก่ทุกฝ่าย ศึกษาดูงานนำมาปรับใช้ เชิญวิทยากร ครูผู้สอนสอดแทรกความรู้หลักประชาธิปไตยในหมวดวิชาสังคมศึกษา จัดอบรมกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยแก่นักเรียน สะท้อนผลการทำกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล (2556: 55) กล่าวว่า ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนแนวทางในการพัฒนา คือ ประสานงานกับครูกลุ่มสาระสังคมศึกษาในการทำคู่มือเผยแพร่หลักประชาธิปไตย ส่วนแนวทางในการพัฒนาด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คือ ให้ประสานงานกันระหว่างฝ่ายกิจการนักเรียนกับครูสังคมศึกษา เพื่อจัดทำคู่มือเผยแพร่หลักประชาธิปไตยและให้ครูสอดแทรกหลักประชาธิปไตยในการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ อติคุณ บุญจูง (2562: 524) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ผู้บริหารและครูควรร่วมมือกันในกระบวนการทำงานและทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอก ในการจัดกิจกรรม มีการจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เข้าร่วมและได้รับประสบการณ์จริงที่หลากหลาย มีการจัดกิจกรรมการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนร่วมจิต-ผาเลือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร; ด้านส่งเสริมประชาธิปไตย มีความสำคัญและต้องการจำเป็นเป็นอันดับแรก มีการจัดทำคู่มือหลักประชาธิปไตย ศึกษาดูงาน เชิญวิทยากรให้ความรู้ สอดแทรกความรู้หลักประชาธิปไตย ในหมวดวิชาสังคมศึกษา ทำกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย สะท้อนผลกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ด้านงานสวัสดิการและบริการ สถานศึกษากำหนดนโยบายด้านสวัสดิการและบริการร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประเมินโครงการ สรุปผลและประชาสัมพันธ์ ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร; ด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จัดทำคู่มือนักเรียน แผนปฏิบัติการ โครงการ อบรมคุณธรรมจริยธรรม ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรม เสริมสร้างระเบียบวินัย มอบรางวัลแก่นักเรียนที่ประพฤติดี มีคุณธรรมจริยธรรม ประชาสัมพันธ์

อย่างต่อเนื่อง ด้านงานกิจกรรมนักเรียน กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนร่วมกันทุกฝ่ายประเมินความพึงพอใจ ประเมินโครงการ นำผลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงและมีการประชาสัมพันธ์ ด้านงานวินัยและความประพฤติ สถานศึกษามีการกำหนดมาตรการร่วมกับทุกฝ่าย ประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอกเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน คัดกรองนักเรียนและรายงานพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จัดทำคู่มือนักเรียนมีข้อบังคับ บทลงโทษที่เหมาะสมชัดเจน จัดกิจกรรมเสริมสร้างระเบียบวินัย ชมเชย มอบรางวัล สร้างกำลังใจให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมดีและปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาสร้างความเข้าใจและกำหนดแนวทางร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คัดกรองนักเรียนแยกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มพิเศษ เยี่ยมบ้านนักเรียน ส่งต่อข้อมูลให้ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีผู้บริหารคอยให้คำปรึกษา สรุป จัดทำข้อมูลสารสนเทศ รายงานข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางดำเนินการช่วยเหลือ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ควรสร้างความเข้าใจ กำหนดแนวทาง หน้าที่ร่วมกัน ระหว่างผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง สถานักเรียน

1.2 ด้านงานสวัสดิการและบริการ ควรกำหนดนโยบายแนวทางร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประเมินโครงการสวัสดิการนักเรียน โครงการบริการนักเรียน ระหว่างโรงเรียนและเครือข่ายที่สนับสนุน

1.3 ด้านงานวินัยและความประพฤติ ควรกำหนดมาตรการร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอก

1.4 ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรสร้างความเข้าใจ กำหนดแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน แต่งตั้งคณะทำงาน รายงานผลการดำเนินงาน

1.5 ด้านงานสอนนอกเหนือหลักสูตร; ด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ควรจัดทำคู่มือนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ มอบให้ผู้ปกครองและนักเรียน จัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง; ด้านส่งเสริมประชาธิปไตย ควรจัดทำคู่มือหลักประชาธิปไตยและปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมกับชุมชนต่อความสำเร็จในการบริหารกิจการนักเรียน

2.2 ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีต่อประสิทธิภาพของงานบริหารงานกิจการนักเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กุลินา รอดทอง. (2561). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ขวัญเนตร มูลทองจาก. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี. สารนิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธิดาแก้ว แสงสุทธิ. (2565). แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา. 8(1): 313-323.
- เบญญาภา หลวงราช. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. (2545, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก. หน้า 6-23.
- วนิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล. (2556). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจรัญราษฎร์รังสฤษฎ์. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สวภพ เทพกลีกุล. (2559). แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามแนวคิดการเสริมสร้างความยั่งยืนผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัวและชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 10. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพัชร เกตุรัตน์. (2561). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562). กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- ฤทธิ์ธิชัย ภู่อ่าง. (2563). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อดิคุณ บุญสูง. (2562). การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารการประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6, 30 มีนาคม 2562. 516-526. วิทยาลัยนครราชสีมา.
- อาทิตยา เวชกรณ์. (2559). แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.